

Ensamstående – enastående

Bergsprängerskan

Bland alla de många som kom till Frälsningsarméns första möten i Stockholm var en ung kvinna från Rasbo socken nära Uppsala. Hon hette Hanna Andersson och var sömmerska. Stockholm lockade och hon begav sig hemifrån för att söka lyckan. Det var nyårsdagen 1883, tre dagar efter det att Hanna Ouchterlony och hennes lilla trupp hade hållit det första mötet i Ladugårdslandsteatern i Stockholm. Hanna Andersson gick till Frälsningsarméns möte som då hölls i Ridhuset vid Grev Turegatan.

Det första hon hörde var sången: *"Se, vår skara skall fienden slå"* som den lilla gruppen stämde upp när de kom in i det fullsatta Ridhuset. Man måste ärligen säga att gruppen var orädd. De var överbevisade om att den lilla skara de utgjorde skulle slå ner fienden. De visste vem fienden var, han stavades Djäfvulen.

"Jag vill dela detta folks försmädelser", sa Hanna Andersson till sig själv. Ja, nog fick den lilla gruppen utstå försmädelser, men det gjorde inget ty

de var trosvissa. De skulle segra. Den 3 januari höll Hanna Ouchterlony ett speciellt möte för nyfrälsta, alltså sådana som sökt frälsning och kommit till tro, det var omkring femtio som deltog i mötet. Bland dessa fanns Hanna Andersson. Det intressanta med det mötet var att Hanna Ouchterlony synes ha mönstrat de närvarande ordentligt. Hon frågade ut dem om tron. Det visade sig då att några var metodister eller baptister. *"Gå och sprid välsignelse i era egna församlingar. Vi vill inte fiska i andras sumpar"*, sa Hanna Ouchterlony. Hon visste att det fanns många som gärna ville vara med där det skedde något extra. Nej, hon hade inte kommit för att fånga andras fiskar. Hanna Andersson blev också tillfrågad om sin tro och hon bedyrade att hon inte tillhörde något annat samfund.

Hanna Ouchterlony hade ledaregenskaper och hon såg till att de nyomvända fick något att göra.

Hon gav Hanna Andersson uppgiften att göra hembesök hos alla de många som kom till botbänken i mötena. På så sätt fick hon inblick i den misär människorna levde under. Alkoholiserade män slog sina fruar, fattigdomen var svår och hemmen i många avseenden förfallna. Tre dagar i veckan skötte hon sitt sömnadsarbete för att få lite inkomster, resten av veckan ägnade hon sig åt att besöka hemmen. Fattigdomen var så svår att hon gav bort den lilla förtjänst hon hade. En gång besökte hon ett hem för att lämna en limpa och en sill. Hon bad frun i huset att steka sillen på kakelugnsglöden medan hon böjde sina knän och bad. Medan de bad kände hon att det osade bränt varför hon kröp på knä till kakelugnen och vände på sillen. Bönemötet kunde fortsätta.

Hanna Andersson var frivilligarbetare inom Frälsningsarmén och hade ingen ekonomisk ersättning för de tre dagarnas hembesök hon gjorde varje vecka. De veckodagar hon arbetade med sömnad gav några kronor i inkomst och gjorde att hon överlevde. Hon förstod mycket väl att försakelse var en dygd inom Frälsningsarmén. En söndag bad Hanna Ouchterlony om ett extra offer på grund av den kassabrist man hade. Hanna Andersson gav sin sista krona i kollektboxen. Efter någon dag kom en dam till henne och frågade hur hon kunde försörja sig med den lilla inkomst som tre dagars sömnad i veckan gav. *"Jag hade en krona men den gav jag i kollekt"*, svarade hon. Damen förstod situationen och gav henne tre kronor och sa att hon kunde komma hem till henne varje dag och få middag. Hennes man hade en stor restaurang så det skulle gå bra.

I sin biografi över kommendör Ouchterlony skriver fil. dr. Laura Petri om Hanna Andersson: *"Hanna Andersson var den första officer som major Ouchterlony plockade ut ur det svenska soldatledet. Som soldat gjorde hon duktig tjänst som hembesökare. Under den första hårda vintern 1883 var hon trogen*

drabant på gårdarna och sjöng ur sitt lilla röda sånghäfte i snöslasket, tills fingrarna blevo rödfärgade. När hon kom hem, bredde hon ut sitt våta häfte framför spisen att torka, och sedan gnuggade hon de styva bladen mellan fingrarna, tills de blevo mjuka och smidiga igen, färdiga för nästa aftons strid. Hon var ett folkets enkla barn och hade varken utseende eller kunskaper att skryta med, men hon hade en präktig röst och sjöng, så det hördes ända till Drottninggatan. Hon var käck och oförskräckt och bar sin röda stickylleduk kring halsen, den enkla uniform som de första svenska frälsningsflickorna brukade. Och när pojarna skreko efter henne: 'Se, brandkåren kommer!' bekom det henne inte ett dugg, utan hon skrattade glatt med."

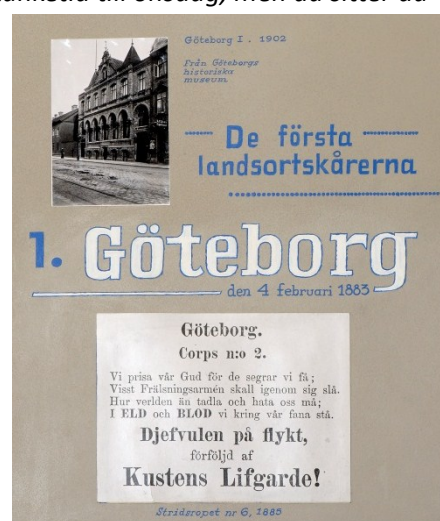
Tefest på Ladugårdslandsteatern. De människor som kom till Frälsningsarméns första möten var inte bortskämda med festliga evenemang men Hanna Ouchterlony såg till att det blev festligt mitt i enkelheten. Det ordnades tefester. Te var ingen vanlig dryck hos vanligt folk. Men nu blev det fest.

En sommarlördag 1883 vid en tefest sa Hanna Ouchterlony till Hanna Andersson: *Hör du, Andersson, är du redo gå till Göteborg som kadett?* (Hon skulle ju inte gå till fots, uttrycket var ett lån från engelskan .)

Hanna A svarade: *"Nej, major, det har jag aldrig tänkt på". "Du får betänketid till onsdag, men då sitter du på tåget kl.7,20 på morgonen".* Ord och inga visor. På

onsdagsmorgonen satt Hanna Andersson på tåget och inom henne ljud sången: *"Se, vi tåga fram med sköld och med baner ut till strid för Gud och seger han oss ger."* Det var ingen visa eller låt, som man säger i nutid, det var en sång till Guds ära!

Det bör nog nämnas att Hanna Ouchterlony kanske fick en aning "kalla fötter" ty någon dag före göteborgsresan sa hon till sin namne: *"Jag skickar iväg dig, Hanna Andersson, för jag vet att du skall komma tillbaka igen till Stockholm, som frälst och inte låta djävulen ta dig. Men jag borde väl först höra om du kan läsa innantill, innan du reser, ty du skall ju bli en ordets förkunnare."* Hanna läste med hög stämma ur en bok och fick majorens godkännande.

Bataljer i Göteborg. Historieböckerna berättar att det var hårda tag i Göteborg. De högkyrkliga

schartauanerna gjorde livet surt för dem, men det fanns också präster som blev Frälsningsarméns beskyddare. Fattigt hade man det, men de kunde klara livhanken genom att de fick köpa "en snöskyffel sill" för två öre. Det går ju ganska många sillar på en snöskyffel.

I Göteborg började Hanna Andersson spela fiol. Hon var musikalisk och hade lätt för att lära. Hon sjöng och spelade, trots att det inte alltid är så lätt att samtidigt både spela fiol och sjunga, det blir gärna darr på rösten. Hon startade också i Göteborg landets första kvinnliga hornmusikkår. Det ansågs okvinnligt men det brydde man sig inte om. Skämttidningen Söndagsnisse Strix skrev: *"Kapten, klädd i bonnett hon blåste esskornett, och trots motstånd och allt gnäll, så hölls möte där varenda kväll"*.

Fridstörare i Malmö. Den första tidens frälsningsofficerare hade korta arbetsperioder på platserna där de verkade. Det berodde på att de som hade någorlunda lång erfarenhet behövdes där nya kårer skulle öppnas. Hanna Andersson blev därför ledare i Malmö. Hon fick namnet "Bergsprängerskan" därför att hon banade väg för Guds rike och Frälsningsarmén på många platser. Hon använde alla möjliga metoder. En episod från Malmö är värd att berättas. Stridsropet rapporterade om vad som skedde midsommardagen 1887: *"Det skall bara sjungas och spelas", upplyste vår kapten. Vi hade nitton instrument, vi fattiga frälsningssoldater. Och sjöngs gjorde det. Gummor sjöngo,*

före detta brännvinsstämmer sjöngo, barn sjöngo, folket grät av glädje, djävulen blev klämd, och hans trogna anhängare vände ut vitögonen av bara grämselse. Vår kaptan, den där modiga kvinnan, sjöng och spelade, lilla löjtnanten, en riktig nagel i ögat på djävulen, klappade händerna av pur förtjusning, och Sörensen, hallelujasergeanten (ni har väl hört talas om honom, känd i hela staden, han som spelar och sjunger i gränderna och som bär inskriptionen 'Malmö för Kristus' på tröjan), han sjöng engelska, han. Inte förstod jag det, men det var riktigt roligt, det kunde jag se på honom, och jag tror nog att Gud förstod det. Ja, det var ett riktigt hallelujamöte à la kung David".

(Det var intressant att få upplysning om att kung David höll hallelujamöten. Sn)

Bergsprängerskan i Karlstad. När Hanna Andersson arbetade i Malmö fick hon en dag ett telegram från Hanna Ouchterlony med besked om att hon skulle lämna Malmö och resa till Karlstad där ett brev skulle möta henne med vidare order. Hon reste med ett par kronor i reskassa. När hon kom fram frågade hon en polis om han visste att Frälsningsarmén skulle komma. Jo, han visste att en lokal var förhyrd. Hanna gick dit och fann brevet där det stod: "Nu får du styra om logi åt mig och två andra. Vi komma i övermorgon. På lördag skola vi öppna". Hanna Ouchterlony hade en ny bonnett med sig till Hanna Andersson. "För du skall se lite snygg ut när vi öppna på en ny plats, din gamla är så ful", sa hon. Bergsprängerskan banade väg i Karlstad.

1891 öppnades kår i Eskilstuna med Bergsprängerskan som ledare. Hanna Ouchterlony hade sagt: "Nu Hanna, ska du åka till Eskilstuna och predika för smederna. Det ska bli hårt. De liknar i mycket det material de handskas med, men du ska klappa på dem med Guds hammare, och det kommer dem att mjukna". Inom ett år hade kåren 250 soldater och rekryter.

Det finns mycket mer att berätta om Bergsprängerskan Hanna Andersson men ovanstående ger några prov på pionjärernas stridsanda. Alla var kanske inte lika robusta som Hanna Andersson, men det fanns plats för alla.

Trots sin robusta handfasthet hade hon ett poetiskt sinne. När högkvarteret förberedde att trycka en ny sångbok var det angeläget att få sånger skrivna av svenskar, ty man ville inte enbart sjunga sånger som översatts från engelskan. I Stridsropet augusti 1894 presenterades Hanna Anderssons sång "Det närmar sig målet". Sångtexten var inspirerad av Ph. P. Bliss.

*Det närmar sig målet. Jag sjunger med fröjd,
det saliga målet i himmelens höjd,
där Herren de sina ett hem har berett,
och det skall bli hemmet för mig".*

Sången har fyra strofer, läs eller sjung, i Frälsningsarméns Sångbok nummer 678.

Hanna Andersson föddes den 4 oktober 1858 och befordrades till Härligheten den 10 juni 1938. I officersregistret står det att det var kl. 12,41.

I vördnad för pionjärerna

Sven Nilsson
Kommendör

Copyright Text & Foto: Frälsningsarméns Arkiv

För www.bootheum.se

Mars 2015